

**Miquel de Palol,
Olga Xirinacs i
David Castillo**
ofereixen una visió de
la Nit de Santa Llúcia
des de l'òptica del
guanyador de premi

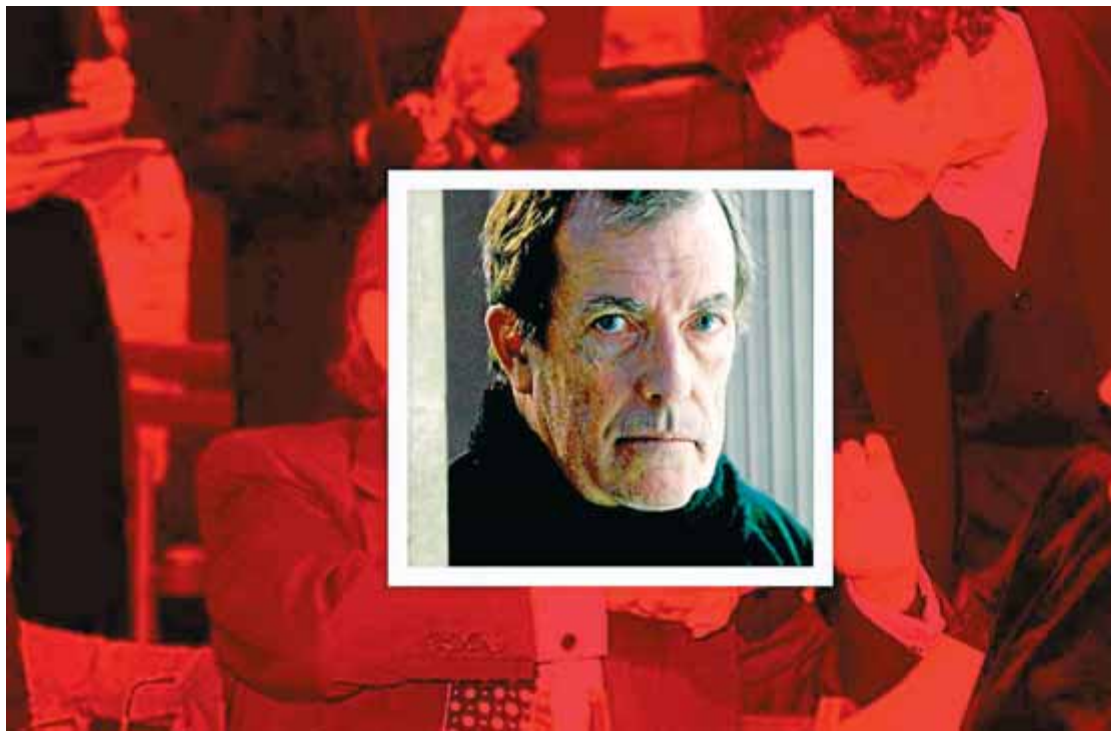
Entre la neu i la platja

**DAVID
CASTILLO**

Sant Jordi
No miris enrere
2001
Carles Riba
Game over
1997

Per la raó que sigui, no m'agraden les festes. El problema és quan n'ets el protagonista. Intento buscar anècdotes de 1997, fa divuit anys, i en recordo ben poques. La Nit de Santa Llúcia es va convocar a Vilanova i la Geltrú, localitat que m'estimo especialment. Un gran àpat, molta beguda i parlaments interminables. També un regal, un cendrer del ferrocarril a Mataró, amb què encara ara em fumo l'únic cigarret cada nit. En aquells temps els patrons d'Enciclopèdia eren uns senyors i la festa tenia un caliu catalanista, que enyoro. No hi havia histèries i ningú pretenia ser més patriota que ningú. També recordo l'entusiasme del meu vell amic Joan Carreras Martí i els consells inestimables de Jaume Subirana, que em va fer suggeriments, que van millorar força el llibre *Game over*, guanyador del Riba d'aquell any.

Quatre anys després, vaig tornar a provar sort –segona i última vegada que em vaig presentar a un premi– amb la novel·la *No miris enrere*, que va entusiasmar l'enyorat editor i amic Isidor Cònsul. El dia de la roda de premsa vaig permetre'm la llicència d'entrar entre els periodistes sense dir que era jo el guanyador. Comentaris de tot tipus, que es van alterar quan van entrar els editors a buscar-me i desfer la mascarada. Em van agradar especialment els dos dies amb Joaquim Molas, al seu despatx de l'Eixample. Ens enteníem i vaig acceptar tots els consells per bons, fins i tot els que no compartia. També amb Ramon Pla i Arxé. Per demostrar els meus poders, la festa no es va celebrar perquè una nevada va caure a Catalunya, amb el centre a Vic. Ningú sabia que sóc un bruixot a qui no agraden les festes. *

Una altra Santa Llúcia, si us plau

Els amics del suplement Cultura em demanen un article sobre la Nit de Santa Llúcia, en ocasió de l'aniversari, en qualitat de guanyador dels dos premis *canònics*, el Riba i el Sant Jordi –que esmenten en ordre cronològic de l'experiència personal–, honor compartit, entre els vius, amb David Castillo, Olga Xirinacs i Sebastià Alzamora. N'hi hauria d'afegir un tercer, el Víctor Català, no per voler ser més que els altres sinó per deixar constància del que aleshores era el premi més antic i amb més tradició de la nit, i –això també ho aprecio com un honor– per haver-ne estat l'últim guanyador; tot i que la dimensió de tal honor ja no és quina és.

La qüestió du a un punt clau de la Nit de Santa Llúcia, emblemàtica de l'estat de les

lletres catalanes, emblemàtica al seu torn de la situació cultural, artística i intel·lectual en general del país: la continuïtat. El premi de narracions curtes Víctor Català va ser liquidat, no ho vull recordar, pel canvi de l'editorial de l'obra guanyadora. Quin nyap, quin desacord, quina flatulència de vanitat o mesquinesa es va produir per part de qui? El premi va desaparèixer i el va substituir un altre semblant, per no dir igual, el Mercè Rodoreda. En les nostrades lletres té més mèrit la senyora Rodoreda que la senyora Albert? Hi haurà gustos per tot; per sort –o per desgràcia?–, els escriptors no són com els tennistes, que pots establir qui és més que qui per l'immediat recurs de comparar palmarès de l'un i de l'altre.

No sembla que els tragués gaire la son el fet que el premi Víctor Català fos objecte d'una solera que, si no se l'haguessin carregat, avui en faria, al costat del Crexells, el més antic i fornit de noms de primera línia del panorama local. Com que ja ho faig en un altre moment, no cal tornar a explicar que en altres llocs es fan les coses d'una altra manera, que no és una fatalitat dels temps que tot caigui de manera indefectible en la indignitat de la decadència. El país en general, i les lletres en particular, tenen un dèficit

MIQUEL DE PALOL

Sant Jordi
El Quincorn
1998

Carles Riba
El porxo de les mirades
1982

Víctor Català
Contes per a vells adolescents
1997

important d'un valor fonamental en la construcció d'idearis col·lectius, de societats de pensament i d'acció, un dèficit de continuïtat.

Per tot arreu campa l'alegre, temerària idea que per ser en el món actual cal renovar-se contínuament, reinventar-se, anar més lluny, més enllà, més no se sap on, sense adonar-se que no fan altra cosa que voltes a la roda del hámster, en la indigència, sense moure's de lloc. Parlem de la Nit de Santa Llúcia? El marc és important. La progressia vam blasmar en el seu moment aquells sopars com un deliri petitburgès, però –comèdia de les votacions dels premis inclosa– tenia una entitat que no gratarà mai un acte d'una hora en un teatre. Problemes de pressupost? Anem als premis en si: són la referència de fa uns anys en la societat literària catalana? Suposant que tal societat existeixi, és evident que no. Les editorials ja no són més que gestores de producció i vendes, sense cap projecte literari, i de la precarietat intel·lectual que presideix les convocatòries, de la falta de referències i d'entitat dels jurats en el seu conjunt, ja no se'n pot dir ni eclecticisme. Si no es replanteja a fons l'objectiu d'aquesta nit literària, potser és el moment de plantejar-se'n unes dignes exèquies. *

De dalt a baix
Miquel de Palol,
Olga Xirinacs,
David Castillo
ROBERT RAMOS
CRISTINA CALDERER
JORDI SOTERAS

Univers de les nits

Nits de Santa Llúcia: com estrelles formen part del meu univers literari i s'allunyen dins d'un cel en expansió que em conté. Les meves primeres les seguia amb un modest tiquet per prendre cafè al Ritz. Allà vaig començar a anotar alguna votació a obres poètiques que havia presentat. Nits de llum, somriures, reflexos als cristalls, angoixes, admiracions i propòsits. Nits socials de premis i espectacle, amb devots seguidors, intrigues, rancúnies mantingudes, discursos patriòtics en què presidents de la Generalitat lloaven Òmnium, en què els escriptors al principi s'accontentaven a ser glòries locals i més endavant se'ls ha elevat a glòries internacionals: l'univers expandit que deia. He tingut l'honor i el goig d'haver estat premiada en dues d'aquelles nits i en sóc testimoni viu.

Provincians. No va ser de poesia el pri-

mer premi que em va donar la Nit, sinó de novel·la, el Sant Jordi. Amb fonament o més aviat sense, la critiqueta retreia als autors catalans un *provincianisme* despectiu que solament s'aplicava al nostre país, sense tenir en compte que moltes obres mestres universals són totalment *provincianes*. *Al meu cap una llosa*, obtingut el 1984 en la 25a edició de la Nit, és una obra totalment estrangera; en un article notable, Joan Teixidor es refereix a l'obra com "un verd anglès". El reconeixement s'accentuava amb un Premi de la Crítica de Serra d'Or a la novel·la.

Ingenus. Les Nits de Santa Llúcia ens continuaven il·luminant. Èrem ingenus, alguns, quan creïem en premis i jo m'hi presentava? Més endavant he pogut comprovar que sí, per declaracions dèditors, de periodistes i dels mateixos premiats, molts amb la boca mollà. Però en aquells anys jo era confiada i, per tant, la Nit la veia ben genuïna i, com a tal, viscuda amb plenitud i sense ombres. Lluny de maquinacions.

Floralistes pagats. Des de la celebració solemne dels Jocs Florals de Barcelona el 1978, dits del Retrobament, on em van premiar *Llençol de nocces* amb la Flor Natural (Óssa Menor, 1979), fins que no va ar-

OLGA XIRINACS

Sant Jordi
Al meu cap una llosa
1984

Carles Riba
Llavis que dansen
1987

ribar el Carles Riba, la poesia m'empaitava i jo a ella. Curiós resulta que, a partir d'aquella data, tots els nostres joves i moderns poetes es van presentar als Jocs Florals, que, després del meu –sense dotació–, ja van estar molt ben pagats. No obstant, ressonava a l'aire el despectiu *floralista*, com el despectiu *provincià*.

Per una decisió editorial, el Carles Riba de 1987 el van atorgar a la seu d'Enciclopèdia Catalana, no pas en la Nit. Després

hi va retornar, i jo, ara, faig una composició de lloc unint-los tots dos. *Llavis que dansen* va arribar en plenitud personal, passats contratemps de salut. Salvífic, doncs. Un llarg poema d'amor, sense divises per ser utilitzades com a proclama.

País. La Nit de Santa Llúcia, il·luminada per Òmnium Cultural, s'ha celebrat per tot el país, de cap a cap. Ha admès i premiat escriptors dels diversos territoris que conformen el mapa de la parla catalana. Cal que es difonguin les obres tot el possible. Amb motiu de la seva celebració a Reus l'any 2007, vaig escriure un petit comentari en vers que contenia aquesta frase: "entre tanta notícia que s'exporta, / no queda l'escriptor en la via morta?" *